

(١)

**DALILAI NA ZAHIRI DA NA BADINI WAJEN YAYE BALA'I.
DA WAJIBCIN YI WA SHUGABANNI BIYAYYA**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangiji talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Ya Ubangijinmu, gare ka muka dogara, kuma zuwa gare muka mayar da dukan al'amurranmu, makomarmu ma tana wurinka ne))**. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa. Ya Ubangiji ka yi masa tsira da aminci da albarka, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wanda ya bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Lallai jarrabawa Sunna ce daga cikin Sunnonin Allah mai girma da buwaya a cikin halittu, Allah mai girma yana cewa: **((Lallai mu, mun halicci dan Adam ne daga maniyyin da yake kunshe da sinadarai mabambanta, domin daga baya mu jarabce shi ta hanyar umurni da hani, sai muka mayar da shi mai ji da gani; domin ya ji ayoyi, ya kuma ga dalilai))**.

Lallai Allah Madaukakin Sarki ya samar da wasu dalilai na zahiri, da na badini da suke kai wa zuwa ga yaye bala'o'i; **su dalilai na zahirin** da suka zama wajibi a rungume su -kaman su ne komai da komai- dukansu dalilai ne na ilimi, da matakan kar - ta- kwana na masana fanni, da kwararru, da zartar da

(۲)

fadakarwa gami da umurnin ma'aikatun gwamnati, lallai yi wa shugaba biyayya, ko wafanda suke wakiltan shugaba, ko masu wakiltan ma'aikatun gwamnati abu ne da ya zama wajibi, Allah mai girma da daukaka yana cewa: **((Ku yi wa Allah biyayya, ku kuma yi wa Manzon Allah biyayya, da shugabanni daga cikinku...))**, haka ma Allah mai girma yana cewa: **((Ku tambayi masana idan dai har ba ku sani ba))**; kalmar: "Ahlaz Zikr" a nan tana nufin masana, kuma kwararru na kowane fanni; saboda haka dole ne a nesanci yin katsalanda a cikin ayyukan ma'aikatun gwamnati, kowanne a fagen ayyukanta.

Haka ma a cikin dalilai na zahiri akwai: muhimmanta tsabta; lallai addinin Musulunci ya muhimmanta tsabta a dukan fagage, inda ya sanya ta zamo wajiba a cikin Shari'a; domin kiyaye dan Adam daga cututtuka, da annoba, Allah mai girma yana cewa: **((Lallai Allah yana son masu yawan tuba, yana kuma son masu yawan tsarki))**, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Tsarki rabin imani ne..)**, a wani wurin kuma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ku tsarkake farfajiyarku..)**, farfajiya a nan ta kunshi: farfajiya ta gida, da ta makaranta, da ta kamfunna, da ta hanyoyi, da dandula da sauransu. **Haka ma addinin Musulunci ya bai wa waken hannaye muhimmanci na musamman** a duk sanda za a yi alwalla, Allah mai girma yana cewa: **((Ya ku wafanda kuka yi imani: idan har kun yi nufin tashi domin yin sallah ba kuma ku da alwalla, to ku yi alwalla, kuna masu wanke fuskokinku, da hannayenku zuwa gwiwar hannu, ku kuma shafi kawunanku -duka ko kuma wani sashe- ku kuma**

(۳)

wanke kafafuwanku zuwa idon sawu. Idan kuma a lokacin da za ku tashi yin sallah dfin kuna cikin halin janaba ne sakamakon kusantar iyali, to ku wanke gaba dayan jikinku da ruwa)), wanke hannaye biyu tare da gwiwowinsu, daya ne daga cikin farillan alwalla, bugu da kari kuma, Sunna ne a wanke hannaye sau uku a lokacin fara alwalla, sannan kuma kurkurar baki, sannan shakar ruwa a hanci, sannan wanke fuska, sannan a sake wanke hannaye tare da gwiwowinsu a karo na biyu a nan farali ne, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Idan daya wani cikinku ya farka daga barcinsa, kada ya shigar da hannayensa a cikin kwaryar tsarki har sai ya wanke su sau uku)**, haka ma "Mustahabi" ne mutum ya wanke hannayensa kafin cin abinci da bayan cikin abinci; wannan yana kara tabbatar da cewa; lallai babu cin karo tsakanin ilimi da addini, kiyaye lafiyar dan Adam yana kan gaba cikin manyan manufon addini, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Babu cuta, babu cutarwa)**, saboda haka dole ne a bi dukan matakan kariya, da na riga-kafin da aka samar domin hana yaduwar cututtuka da annoba, kaman nesanta gaisuwa ta rungumar juna, ko ta sumbantar juna, a rage musafaha, a kuma nesanci taro da cincirundon jama'a.

A nan muna son mu kara tabbatar da cewa: lallai a cikin masifu, da jarrabawowi masu tsanani ne ake gane hakifanin mutane, da ainihin dabi'unsu, **dole ne mu zamo masu tausayi da jinkan juna**, mu nesanci duk wata hadama da son kai, mu

(٤)

nesanci boye kayayyakin amfani da 'yan kasuwa suke yi; domin su yi tsada, ko hadama da son kai da masu saye suke yi wajen saye kayayyaki sama da buƙatarsu, abin da yake kai wa zuwa ga dagula harkar kasuwanci, da lalata dangantakar da take tsakanin hajar da aka sanya a kasuwa, da kuma irin nema, ko buƙatar da mutane suke yi zuwa gare ta, Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu mai boye kayayyakin amfani saboda farashinsu ya hau sai mai kuskure..)**, haka ma a wani wurin (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Mai boye kayan amfani saboda farashinsu ya hau la'ananne ne)**, a wani wurin kuma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu wani daga cikinku da zai sami cikakken imani har sai ya so wa dan uwansa abin da yake so wa kansa).**

**Wannan kenan, ina neman wa kai na da ku gafara daga Allah
Madaukakin Sarki..**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, tsira da amincin Allah su tabbata ga cikamakin Annabawa da Manzanni, shugabanmu Annabinmu Muhammadu da Alayensa da Sahabbansa, da wafanda suka biyo bayansu.

Ya 'yan uwana Musulmai:

(e)

Su kuwa dalilai na baƙini da suka kamata a koda yausha mu muhimmanta su, a cikinsu akwai: **kyakkyawar dogara da Allah**, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Ka dogara ga Allah shi kaƙai, lallai Allah yana son masu dogaro da shi))**, shi dogaro da Allah ba kishiyar aiki da sababi ba ne, lallai wani mutum ya ce wa Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam): In daure ta, sannan in dogara da Allah, ko kuwa in sake ta sannan in dogara da Allah? (yana nufin taguwarso) sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce masa: **(Ka daure ta, sannan ka dogara da Allah)**, abin da ya wajaba akan mu a wannan lokacin shi ne: mu yi aiki da dukan dalilai, gami da sabubban samun lafiya, da riko da matakan da ilimi suka samar, sannan kuma mu mika dukan al'amurranmu zuwa ga Allah mai girma da buwaya, wanda mulkin komai yake hannunsa, wannan shi ne tawakkali na gaskiya, ba rikon sakainar kashi ba.

Haka ma a cikinsu akwai: **addu'a da kaskantar da kai a gaban Allah mai girma da buwaya**, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Ina ma a ce lokacin da tsananinmu ya zo masu sun kaskantar da kansu a gabanmu..))**, lallai muna matuƙar buƙatar mu kaskantar da kawunanmu da gaskiya -gaba daƙanmu- a gaban Allah Madaukakin Sarki, saboda ya yaye wannan bala'in ga barin kasashenmu, da mutanen ciki, da ma duniya baki daƙa, ya kuma sanya wannan bala'in ya zamo mana wata dama ce ta bitar dangantakar kowannenmu da Ubangijinsa.

Haka ma akwai: **kowanne mutum ya katange kansa da zikirin Allah Madaukakin Sarki**, Manzon Allah (Sallallahu

(٦)

alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu wani bawa da zai karanta “Bismillahir Lazi la yadhurru ma’a ismihi shai’un fil ardhi wa la fis sama’i wa huwas sami’ul alim” safiyar kowace rana, da yammacin kowane dare, sau uku, sannan kuma wani abu ya cutar da shi), haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: (Wanda ya sauka a wani gida, sai ya karanta: “A’uzu bikalimatil Lahit taamaati min sharri ma khalaka” babu abin da zai cutar da shi har zuwa ya tashi daga gidan), haka ma akwai: **sadaka**, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ku kiyaye dukiyoyinku da zakka, ku yi wa marasa lafiyanku magani da sadaka, ku yi wa bala’i tattali da addu’a).****

Ya Allah Ubangiji ka ba mu lafiya a cikin bayinka da ka ba su lafiya, ka jibinci al’amurranmu a cikin bayinka da ka jibinci al’amurransu, ka kiyaye mu daga sharrin abin da ka kaddara, ka kiyaye kasarmu da sauran kasashen duniya.